Informácia o plnení míľnikov a cieľov Plánu obnovy a odolnosti SR, ktoré sú zaradené do 5. žiadosti o vyplatenie finančného príspevku v gescii Ministerstva životného prostredia SR

Súčasťou 5. žiadosti o platbu je preukázanie naplnenia nasledovného míľnika/cieľa:

1. Reforma 1 - Reforma krajinného plánovania.
2. Investícia 1 - Majetkové vysporiadanie sa so súkromnými vlastníkmi.

Predmetné míľniky sú súčasťou komponentu 5 Adaptácia na zmenu klímy.

Dňa 9. septembra sa v Bruseli uskutočnilo bilaterálne rokovanie p. podpredsedu vlády a ministra životného prostredia T. Tarabu, p. podpredsedu vlády P. Kmeca, p. ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka R. Takáča, p. štátneho tajomníka I. Ivančina a p. pani štátnej tajomníčky D. Žilákovej s p. Celine Gauer, generálnou riaditeľkou Task Force pre implementáciu Nástroja obnovy a odolnosti aj ku komponentu 5 a to konkrétne k majetkovému vysporiadaniu sa so súkromnými vlastníkmi *(Investícia: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity)* a k reforme krajinného plánovania, ktorých plnenie míľnikov má byť zaradené do 5. žiadosti o vyplatenie finančného príspevku (ďalej len „ŽoP“). Na stretnutí boli zástupcovia komisie informovaní, o najbližších krokoch a stave plnenie predmetných míľnikov.

1. Reforma krajinného plánovania:

Míľnik: Reforma krajinného plánovania

Verifikačný mechanizmus:

Kópia zverejnenia v úradnom vestníku a odkaz na príslušné ustanovenia, v ktorých sa uvádza nadobudnutie účinnosti, spolu s dokumentom, v ktorom sa náležite odôvodní, ako bol míľnik uspokojivo dosiahnutý, vrátane finalizovanej metodiky posudzovania hodnoty krajiny a ekosystémov, zohľadňovania aspektov prispôsobenia sa zmene klímy a podpory riešení inšpirovaných prírodou vrátane opatrení na prirodzené zadržiavanie vody s odkazom na vhodný podkladový dokument.

Aktuálny stav implementácie:

Reforma bude realizovaná prostredníctvom novelizácie zákona č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní tak, aby bolo zabezpečené nadobudnutie účinnosti predmetnej novely zákona k termínu podania 5. ŽoP. V súčinnosti s Úradom pre územné plánovanie a výstavbu SR a Slovenskou agentúrou životného prostredia bude pripravená finálna verzia Metodiky na posudzovanie hodnoty krajiny a ekosystémov, ktorá bude v súlade s navrhovanou právnou úpravou vyššie uvedeného zákona vykazovaná na splnenie príslušného míľnika.

2. Majetkové vysporiadanie sa so súkromnými vlastníkmi:

Cieľ: Majetkové vysporiadanie sa so súkromnými vlastníkmi (plocha vysporiadaných pozemkov v ha) - aspoň 12 258 ha

Verifikačný mechanizmus:

• metodika nákupu pôdy (vrátane stanovenia cien pozemkov);

• kópia výzvy na nákup pozemkov v chránených oblastiach;

• získané alebo zostavené údaje, v ktorých sú uvedené všetky zmluvy o vyrovnaní majetku so súkromnými vlastníkmi pozemkov spolu s odkazom na list od katastrálneho úradu o vyplnenej zmluve a ich veľkosti vyjadrenej v ha.

Aktuálny stav implementácie:

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) dosiaľ vykúpilo 340,9 ha v chránených územiach prostredníctvom inštitútu predkupného práva. Bola vypracovaná Metodika pre majetkové vyrovnanie s neštátnymi vlastníkmi pozemkov z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti SR, Komponent 5 pre účely MŽP SR a organizácií ochrany prírody a krajiny, na základe ktorej bola vyhlásená pilotná výzva na výkup pozemkov od neštátnych vlastníkov pozemkov. Vypracovanie predmetnej metodiky predstavuje splnenie prvého bodu verifikačného mechanizmu uvedeného vyššie. Pilotná výzva na výkup pozemkov od súkromných vlastníkov v zmysle uvedenej metodiky bola vyhlásená dňa 12. júla 2023 prostredníctvom webovej aplikácie. Súkromní vlastníci pozemkov mohli predkladať svoje ponuky do 30. augusta 2023. V rámci výzvy bolo zaregistrovaných 2461 súkromných vlastníkov pôdy, s celkovou výmerou na predaj 2 306 ha, počet predložených ponúk 8 546. Vzhľadom na ceny pozemkov prevyšujúce znalecké ceny, ktoré vychádzali z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR (Vyhláška č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku) z roku 2004, bol výkup pozemkov pozastavený. Alokácia na investíciu by nebola postačujúca na naplnenie míľnika. Odhady cien, na základe ktorých bol stanovený míľnik a alokácia, nezodpovedajú požiadavkám vlastníkov.

O uvedenom stave implementácie predmetného míľnika boli na stretnutí 9. septembra 2024 informovaní aj zástupcovia Európskej komisie (ďalej len „EK“), na ktorom im boli predložené alternatívne návrhy na dosiahnutie stanoveného cieľa. Zástupcovia EK sa pozitívne vyjadrili k prípadnej zmene využitia alokovaných zdrojov na majetkové vyrovnanie sa so súkromnými vlastníkmi na pozemkoch na iné projekty (napr. prostredníctvom ďalších zelených opatrení, napr. formou zalesňovania). Na uvedenú zmenu je však potrená úprava predmetného opatrenia Plánu obnovy a odolnosti SR. O ďalšom postupe bude MŽP SR ďalej komunikovať so zástupcami EK a Národnej implementačnej koordinačnej autority.

Záver:

MŽP SR predpokladá splnenie míľnika týkajúceho sa reformy krajinného plánovania. Dosiahnutie cieľa týkajúceho sa majetkového vysporiadanie sa so súkromnými vlastníkmi je ohrozené vzhľadom vyššie uvedené skutočnosti a bude potrebná zmena Plánu obnovy a odolnosti SR.